Конспект за конкурсен изпит на кандидат - докторанти по научна специалност „Политическа икономия“

1. Фундаментална икономическа теория

Обект и клонове на икономическата наука. Определение и функции на общата икономическа теория.

2. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от началото на XVI в. до индустриалния преврат. Основни школи:меркантилизъм, класическа, физиократи - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

3. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от индустриалния преврат до 70-те години на XIX в. Основни школи: класическа, историческа, марксическа обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

4. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света от 70-те години на XIX в. до ПСВ. Основни школи: субективна, институционализъм - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

5. Еволюция на общата икономическа теория

Стопанско-исторически предпоставки - обща характеристика на икономическото развитие на света между двете световни войни. Основни школи:кейнсианство, неолиберализъм - обща характеристика, обединяваща идея (теория) и главни представители.

6. Основни въпроси пред всяка икономика

Генератори на основните въпроси. Въпросът“какво да се произвежда?”. Проблемът “как да се произвежда?”. Въпросът “за кого да се произвежда?”. Трите въпроса в тяхната цялост. Форми на организация на икономиката.

7. Пазарен механизъм

Същност и основни категории на пазара. Пазарно търсене. Пазарно предлагане. Пазарно равновесие.

8. Обществен сектор и данъчна система

Същност и необходимост от обществения сектор. Сравнение между пазарния и обществения сектор. Необходимост от данъчна система. Същност на данъчната система. Ефективност и справедливост на данъчната система.

9. Търсене и предлагане на индивидуалните пазари

Индивидуалните пазари и понятието еластичност. Еластичност на търсенето спрямо цената и дохода. Еластичност на предлагането спрямо цената и дохода. Кръстосана еластичност. Видове пазарно равновесие

10. Потребителското търсене и потребителско поведение

Общи понятия, свързани с потребителското търсене. Обекти на избора и бюджетно ограничение. Вкусове на потребителя. Модел на избора. Ефект на заместването и ефект на дохода.

11. Организация, цели и поведение на фирмите

Фирмена организация. Видове фирми. Цели на фирмата. Разходи, приходи и доходи на фирмата - обща характеристика, счетоводен и икономически анализ. Печалба и нейното максимизиране.

12. Производствен процес

Фактори на производството и производствена функция. Производството в краткосрочен времеви план. Производството в дългосрочен времеви план.

13. Разходи на фирмата

Видове производствени разходи. Минимизиране на разходите в краткосрочен и дългосрочен времеви план. Връзка на разходите в краткосрочен и дългосрочен времеви план. Производството и разходите в дългосрочен времеви план.

14. Съвършената конкуренция и предлагането

Предлагане на фирмата при съвършена конкуренция в краткосрочен времеви план. Фирмено предлагане при съвършена конкуренция в дългосрочен времеви план.

15. Несъвършената конкуренция и предлагането

Същност и форми на несъвършената конкуренция. Монопол и олигопол. Монополно предлагане. Монополистическа конкуренция. Антимонополно законодателство.

16. Ценообразуване на производствените фактори

Пазарно търсене на производствените фактори. Пазарно предлагане на производствените фактори. Ценообразуване и факторен доход.

17.Пазар на труда

Търсене на труд. Предлагане на труд. Трудовият пазар при съвършена конкуренция. Пазарът на труда при несъвършена конкуренция.

18. Пазар на капитала

Форми на съществуване на капитала. Търсене и предлагане на заемен капитал. Търсене и предлагане на инвестиции. Предприемаческа дейност и печалба.

19. Пазар на земята

Търсене на земя. Предлагане на земя. Пазар на земята и рента. Видове рента.

20. Разпределение на доходите и богатството

Разпределителни и преразпределителни процеси. Същност на неравенството и проблемите, които поражда. Измерване на неравенството. Необходимост от социална политика и нейните елементи.

21. Измерване на макроикономическата активност

Макроикономически кръгооборот. Брутен вътрешен продукт (БВП) - определение и подходи за измерване. Проблемите на БВП като измерител. Значение на БВП. Други индикатори на икономическата активност.

22. Икономически растеж

Дефиниране на икономическия растеж. Видове икономически растеж. Измерване на икономическия растеж. Обяснения на икономическия растеж. Теории за икономическия растеж.

23.Стопански цикъл

Определение и история. Части и фази на цикъла. Хипотетичен и реален стопански цикъл. Видове цикли. Причини за цикличното развитие.

24. Заетост и безработица

Основни понятия, свързани със заетостта. Пресмятане на безработните. Форми на безработицата. Естествена норма на безработица. Концепцията за пълна заетост.

25. Инфлация

Определение. Измерване на инфлацията. Последици от инфлацията. Причини за инфлацията. Инфлация и икономически растеж. Кривата на Филипс и нейната модификация.

26. Макроикономическо равновесие

Съвкупно търсене и фактори, които го определят. Съвкупно предлагане- определение и видове. Фактори, определящи съвкупното предлагане. Макроикономическо равновесие.

27. Кейнсиански модел

Възникване на кейнсианството. Концепцията за агрегатното търсене и предлагане. Компоненти на съвкупното търсене - консумация, инвестиции, държавни разходи и нетен експорт.

28. Кейнсиански модел

Кейнсианска концепция за макроравновесието. Мултипликатор и акселератор. Принципни постановки на съвременните кейнсианци.

29. Монетаризъм

Обща характеристика на съвременните неоконсервативни възгледи. Монетаризъм - обща характеристика. Домонетаристки и монетаристки възгледи за парите. Базисни постановки на монетаризма.

30. Парична политика

Банкова система - обща характеристика. Роля и място на централната банка. Същност и функциониране на паричния пазар. Депозитна мултипликация.

31. Парична политика

Монетарна политика - инструменти, механизъм на действие и видове. Паричен съвет - обща характеристика

32. Фискална политика

Основни понятия, свързани с фискалната политика. Модели на обществените финанси - Фискалната политика и агрегатното търсене. Рестриктивна и експанзионистична фискална политика.

33. Фискална политика

Фискалната политика и агрегатното предлагане. Фискалната политика в нейната цялост. Ограничения пред фискалната политика

34. Външна търговия и външноикономическа политика

Същност и необходимост от външноикономическа политика. Причини и изгода от външната търговия. Външнотърговски ограничения- обща характеристика

35. Международен валутен пазар

Световен капиталов пазар - обща характеристика. Търсене и предлагане на валута. Равновесие на валутния пазар и неговото нарушаване. Фиксиран курс и ролята на централната банка.

36. Платежен баланс и неговото регулиране

Определение, форма и съдържание на платежния баланс. Уравновесяване на платежния баланс - обща характеристика

37. Икономическо развитие на света след ВСВ

Обща характеристика и особености по групи страни. Критика на съвременната икономическа теория - основни направления на критиката - радикална политическа икономия, институционализъм и др.

ЛИТЕРАТУРА

А. Основна

1. Беров, Л. Стопанска история. С., 1999.
2. Бекярова, К., И. Пипев. Съвременни икономически теории. С., 1993.
3. Минчев, Д. Световна икономика. Русе, 2014.
4. Минчев, Д., Е. Трифонов, Л. Доганова, Икономика. Русе, 2014.
5. Минчев, Д., Л. Златев. Стопанска история. Русе, 2000.
6. Миркович, К. Микроикономика. С., 2002.
7. Миркович, К. Макроикономика. С., 2001.
8. Миркович, К. Международна икономика. С., 2000.
9. Савов, С. и др. Икономикс. С.,1999.
10. Савов, С. Световна икономика. С., 1999.
11. Спасов, Т. и др. Микроикономика.София, УИ Стопанство С. 2011
12. Спасов, Т. и др. Макроикономика.София, УИ Стопанство С. 2010
13. Статев, С., Пиримова, В., Илиев, П. и др. Икономика и публичен сектор. София, 2007.
14. Статев, С., П. Илиев. Макроикономика. София. 2007.
15. Трифонов, Е. Поглед върху развитието на икономическите теории. Русе. 2004

Б. Допълнителна

1. Бакстър, Р., Г. Банък, Е. Дейвис. Световен речник по икономикс. Бургас, 1992.
2. Krugman, P. M.Obstfeld, International Economics, 8 Ed., Pearson, 2009.
3. Samuelson Paul, W. Nordhaus. Economics. 14 th ed. , 1992
4. Salvatore, D. International Economics, 9ed., John Wiely & Sons Inc., 2007

октомври 2023 г. Катедра “Икономика и международни отношения”

Ръководител катедра:

/доц. д-р Александър Косулиев/